

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 37Ps/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117201245
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Silvia Tisová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2018:5117201245.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňu Mgr. Silviou Tisovou v právnej veci:

O. U., nar. XX.XX.XXXX,

bytom U. Q. 3, zastúpená procesným opatrovníkom: K. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. Q. 3, právne zastúpený JUDr. Andreou Vladárovou, advokátkou so sídlom Veľká okružná 17, Žilina, o návrhu navrhovateľky: U. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. Q. 3, právne zastúpená JUDr. Zdenkou Hulmanovou, advokátkou so sídlom Kysucká cesta 3, Žilina, za účasti Okresnej prokuratúry Žilina, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

I. O. U., nar. XX.XX.XXXX, o b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony tak, že táto nie je spôsobilá na žiadne právne úkony.

II. U s t a n o v u j e O. U. opatrovníka K. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorý ju bude zastupovať pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilá, zabezpečovať starostlivosť o ňu a spravovať jej majetok vo všetkých veciach; ak nejde o bežné veci, je na nakladanie s jej majetkom potrebné schválenie súdu.

III. Opatrovník je p o v i n n ý jedenkrát ročne predložiť súdu vyúčtovanie o správe majetku Anny Zelníkovej a po skončení funkcie opatrovníka je p o v i n n ý predložiť záverečný účet zo správy jej majetku.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

V. Slovenskej republike náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1) Navrhovateľka návrhom podaným na súde dňa 18.1.2017 žiadala o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony O. U. z dôvodu, že menovaná utrpela v apríli 2014 mozgovo-cievnu príhodu s centrálnym poškodením, v dôsledku čoho zostala čiastočne ochrnutá, má narušenú schopnosť dorozumievania sa a prijímania nových informácií a nerozpráva.

2) Za procesného opatrovníka súd uznesením, č. k. 37Ps/1/2017-31 zo dňa 7.7.2017, ustanovil K. U., ktorý je synom vyšetrovanej a pozná jej zdravotný stav.

3) Súd vo veci vykonal dokazovanie súdnym znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) MUDr. Ľubicou Čapkovou.

4) Z vykonaného znaleckého dokazovania je nepochybné, že u O. U. ide o vaskulárnu demenciu stredne ťažkého stupňa. V popredí je ťažká porucha verbálneho kontaktu - zmiešaná afázia, v dôsledku ktorej stratila schopnosť adekvátne verbálne komunikovať, jej verbálny prejav je úplne nezrozumiteľný, a taktiež je narušená jej schopnosť adekvátne porozumieť hovorovej reči, je ťažko narušená chápanosť. V dôsledku ťažkého kognitívneho poškodenia stratila schopnosť písať, čítať, počítať, schopnosť čítať a pochopiť čítaný text. V dôsledku organického poškodenia mozgu opakovanými náhlymi cievnyimi mozgovými príhodami a v anamnéze aj úrazom hlavy so subdurálnym hematómom a sekundárnymi epileptickými paroxyzmami, došlo k závažnému narušeniu jej funkčnosti v bežných každodenných aktivitách, s výrazným obmedzením jej samostatnosti do takej miery, že je plne odkázaná na pomoc a opateru druhej osoby. V dôsledku duševnej poruchy nie je schopná robiť žiadne právne úkony. Nie je schopná ovládať a posúdiť svoje konanie, nie je schopná nakladať s finančnými prostriedkami, ani zaobstaráť si veci bežnej potreby a postarať sa o svoje osobné veci.

5) Proti záverom vykonaného znaleckého dokazovania mal námietky procesný opatrovník, ktorý vo svojom podaní doručenom súdu dňa 16.1.2018 uviedol, že mentálna funkcia mozgu nie je u vyšetrovanej úplne poškodená, keďže na väčšinu otázok ohľadom jej osoby odpovedala správne (kývnutím hlavou). Neúspešná bola tam, kde mala niečo povedať, napísať alebo niečo urobiť. Znalčka zadávala úlohy v krátkom časovom limite, čo spôsobilo o vyšetrovanej, že bola pod časovým tlakom a mala sa problém sústrediť. Znalecký posudok považuje za neobjektívny a nedostatočný, znalčka za necelú hodinu kladenie otázok nemohla objektívne dospieť k záveru, že vyšetrovaná nie je spôsobilá na žiadne právne úkony. Žiadal doplniť znalecké dokazovanie.

6) Znalčka na pojednávaní konanom dňa 5.2.2018 uviedla, že vyšetrovaná nebola v strese z vyšetrenia, celý čas sa usmievala. Vyšetrovaná mala 3 mozgové príhody a úraz hlavy. Už po prvej príhode ostali nejaké následky, po druhej sa to zhoršilo a predpokladá, že najhoršie následky nastali po 3. mozgovej príhode v roku 2014.

7) Na pojednávanie nariadené v tejto veci na deň 5.2.2018 sa nedostavil opatrovník, ktorý bol riadne a včas predvolaný, ale ospravedlnil sa a súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti. Za danej situácie súd konal a rozhodol bez jeho prítomnosti.

8) Súd v súlade s § 243 CMP vykonal vzhľadnutie O. U. v domácom prostredí. Pri vzhľadnutí jej boli doručované aj písomnosti, pričom vyšetrovaná chápala, kde sa má podpísať, zobrala do ruky pero a snažila sa podpísať. Podpis je však len zmesou čiarok, bez konkrétnych písmen.

9) Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

10) Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

11) Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonný zástupca občana, ktorý bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť bola obmedzená je súdom ustanovený opatrovník.

12) Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

13) Podľa § 239 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

14) Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

15) Podľa § 243 ods. 1, 2, 3 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná (ods. 1). Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadne (ods. 2). Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy (ods. 3).

16) Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

17) Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

18) Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

19) Podľa § 277 ods. 2 CMP, súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

20) Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

21) Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22) Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením, ktoré slúži predovšetkým na ochranu záujmov fyzickej osoby, ktorá pre svoj duševný stav nie je schopná robiť právne úkony s dostatočnou zodpovednosťou. Prichádza do úvahy vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony, pričom je potrebné posudzovať schopnosť uskutočňovať tieto úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom táto osoba žije. Súd musí zabezpečiť úplné a spoľahlivé zistenie osobných pomerov tejto osoby, teda preskúmať, ako sa vyšetřovaná osoba prejavuje pri sociálnom kontakte s členmi občianskej spoločnosti, ako sa správa v každodennom živote, ako sa stará o svoje potreby a potreby svojej rodiny, ako nakladá a hospodári so svojimi finančnými prostriedkami a so svojím ďalším majetkom a ako sa správa v rozmanitých životných situáciách. Iba súhrnným hodnotením všetkých okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom je súčasne potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer tohto inštitútu, a to rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby. Primárne sa pritom sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či záujem tretích osôb. Je preto zároveň potrebné dôsledne dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu vo väčšom rozsahu než je to nevyhnutne potrebné na ochranu základných práv tretích osôb a iných ústavne chránených hodnôt.

23) Vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom konaní preukázané, že návrh navrhovateľky na konanie o spôsobilosti na právne úkony O. U. bol podaný dôvodne. U menovanej bola diagnostikovaná duševná porucha - vaskulárna demencia stredne ťažkého stupňa, ktorá je trvalého charakteru. Uvedená porucha podstatne vplýva na konanie menovanej, ktorá nie je schopná posúdiť svoje konanie, nedokáže si plne uvedomiť obsah a význam právnych úkonov. O. U. zostala nedotknutá chápacosť v podstate len pri základných otázkach týkajúcich sa jej osoby (meno, adresa, vek, počet detí a pod.), stratila schopnosť porozumieť písanému textu, značne sťažené je jej porozumenie aj hovorovej reči, nie je schopná ani najjednoduchších počtov, nerozpoznáva hodnotu peňazí, nedokáže sa vyjadriť rečou ani písmom. Súd po posúdení všetkých okolností prípadu dospel k záveru, že O. U. nie je spôsobilá vykonávať ani najjednoduchšie právne úkony, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

24) Opätovne súd zdôrazňuje, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením na ochranu práv takejto osoby. Pri obmedzení spôsobilosti na právne úkony sa táto skutočnosť poznamená v časti osobitné záznamy na občianskom preukaze, čím bude tiež zabezpečená ochrana záujmov O. U. (napr. aby si nemohol na meno vyšetřovanej nikto zobrať úver a pod.). Aj v prípadoch, ak je potrebné konať s orgánmi verejnej moci, bude môcť s úradmi priamo konať opatrovník, nebude tým zaťažovaná vyšetřovaná. Obdobne to platí napr. aj pri preberaní poštových zásielok, poskytovaní informovaného súhlasu pri ošetrení a pod. od vyšetřovanej sa teda nebudú vyžadovať úkony (prejavy vôle), ktoré vzhľadom na svoj zdravotný stav buď nechápe alebo nie je schopná zvládnuť (prejaviť).

25) Súd zároveň podľa § 248 CMP ustanovil menovanej opatrovníka, a to jej syna K. U., ktorý bude menovanú zastupovať v rozsahu jej obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony.

26) Právna zástupkyňa opatrovníka a právna zástupkyňa navrhovateľky si uplatnili trovy konania. Rozhodovanie o trovách konania v civilnom mimosporovom konaní nie je založené na zásade úspechu strán v konaní. V konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku nemá nárok na náhradu trov konania žiaden z účastníkov, okrem prípadu, ak s ohľadom na okolnosti prípadu považuje súd priznanie nároku na náhradu trov konania za spravodlivé alebo ak je podaný zjavne bezdôvodný návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony. Súd existenciu takýchto okolností nekonštatoval.

27) Vzhľadom na vyššie uvedené súd o trovách konania rozhodol tak, že nárok na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 52 CMP žiadnemu z účastníkov nepriznal a v zmysle ustanovenia § 251 ods. 1 CMP nepriznal ani štátu náhradu trov konania

28) Po vyhlásení rozsudku sa navrhovateľka a Okresná prokuratúra Žilina vzdali práva podať voči nemu odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie.

Odvolanie je potrebné podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, na Okresnom súde Žilina.

V odvolaní je potrebné uviesť:

- všeobecné náležitosti podania (§ 127 ods. 1 a 2 CSP), t. j.: ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania
- proti ktorému rozhodnutiu smeruje,
- v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda; rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania,
- z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a
- čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- neboli splnené procesné podmienky,
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,
- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, alebo
- súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.